

FUNDUSZ ROZDAŁ „ZIELONE CZEKI”. TO NAGRODY ZA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

Piotr Biernacki, fot. WFOŚiGW w Katowicach

W połowie grudnia ubiegłego roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach rozdał „Zielone czeki”. Ta doroczna, przyznana już po raz dwudziesty siódmy, nagroda jest uhonorowaniem tych osób i instytucji, które swoją działalnością oraz podjętymi inicjatywami wniosły szczególny wkład w ochronę środowiska. Patronat nad wydarzeniem sprawował minister klimatu i środowiska Michał Kurtyka.

Tradycja przyznawania przez Fundusz „Zielonych Czeków” sięga 1994 roku. To właśnie wtedy po raz pierwszy wręczono je z okazji Dnia Ziemi. Od tego czasu łączna wysokość puli nagród wyniosła ponad 2,5 mln zł. Wśród dotychczasowych laureatów znajdują się pasjonaci ochrony środowiska – naukowcy, nauczyciele, dziennikarze czy przedsiębiorcy.

W ostatniej edycji przyznano cztery czeki oraz pięć wyróżnień. Statuetki wręczono w trzech z pięciu kategorii – „Ekologiczna osobowość roku”, „Inwestycja proekologiczna roku” oraz „Programy i akcje na rzecz ochrony przyrody oraz edukacji ekologicznej”. Bez nagród głównych pozostały w minionym roku dwie kategorie – „Ekogmina roku” i „Walka ze smogiem i niską emisją – najaktywniejsza gmina roku”.

– W tej edycji wprowadziliśmy kilka istotnych zmian w regulaminie, mamy nowe kategorie, nowe logo konkursu i statuetkę. Uznaliśmy, że nie tylko osoby fizyczne wyróżniają się w działaniach na rzecz ochrony środowiska. Stąd „Zielone czeki” także dla gmin, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych – mówi Tomasz Bednarek, prezes WFOŚiGW w Katowicach.

Przewodniczącą kapituły konkursu była Izabela Domogala, członek Zarządu Województwa Śląskiego.

– Pandemia koronawirusa przewróciła nasze życie do góry nogami. W dwóch kategoriach kapituła rekomendowała nieprzyznanie nagród. Uznaliśmy, że niestety zaangażowanie gmin jest jeszcze zbyt małe, a poza tym żadna ze zgłoszonych do konkursu nie wyróżniała się na tle innych. Jedynie wyróżnienie otrzymała gmina Olsztyn, za jej ekologiczne działania – wyjaśniała przewodniczącą kapituły „Zielonych czeków”.

Ekologiczną osobowością roku został, nominowany przez Uniwersytet Śląski, Dariusz Tlalka z Kęt, który otrzymał „Zielony Czek” na 10 tys. zł. Jako „naukowiec nieprofesjonalny”, ale pasjonat przyrody wydał liczne publikacje naukowe i popularno-naukowe w dziedzinie pteridologii – nauki o paprotniakach. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Jego zainteresowania zawoocowały między innymi odkryciami nowych stanowisk gatunków, podaniem pierwszych notowań wystąpienia gatunków w Polsce, znalezieniem i udokumentowaniem nowego taksonu paproci. Jego zbiory wzbogaciły zielniki naukowe Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wyróżnienia otrzymali Anna Tropper z Potępy, za jego ekologiczne działania w ekologii i edukację ekologiczną dzieci i dorosłych oraz Daniel Kiepiński

z Katowic, za opracowywanie autorskich programów warsztatowo-edukacyjnych mających na celu zmianę przyzwyczajeń i poszanowanie energii w trosce o środowisko.

Inwestycją proekologiczną roku uznano kompleksową termomodernizację schroniska dla bezdomnych zwierząt. 20 tys. zł otrzymało miasto Katowice. Realizacja projektu obejmowała modernizację systemu grzewczego, modernizację oświetlenia, wyposażenie obiektu w urządzenia do monitoringu i sterowania budynkiem. Całkowity koszt inwestycji wyniósł ponad 1,2 mln zł. Wyróżnione zostało miasto Kalety za projekt „Utworzenie kalendarzowej pasieki edukacyjnej”.

Kolejny „Zielony czek” o wartości 20 tys. zł powędrował do pszczyńskiego koła Polskiego Stowarzyszenia na rzecz osób z Niepełnosprawnością Intelektualną z siedzibą w Piasku w kategorii „Programy i akcje na rzecz ochrony przyrody oraz edukacji ekologicznej”. Stowarzyszenie działa w zakresie edukacji ekologicznej, promując zdrowy i ekologiczny tryb życia, a także dbałość o środowisko naturalne. Zorganizowało akcję zbierania puszek i tworzy w sztucznych o zasięgu powiatowym, prowadzi eko ogród warzywny, wykonuje nasadzenia drzew i krzewów, prowadzi odzysk

wody deszczowej i stworzyło również ogród sensoryczny. W ekologiczne działania stowarzyszenia bezpośrednio zaangażowani są również podopieczni z wielo-dysfunkcyjną niepełnosprawnością intelektualną, dla których jest to także forma zajęć rehabilitacyjno-terapeutycznych.

W powyższej kategorii, w związku z tym, że nie wyłoniono laureatów w kategorii „Ekogmina roku” oraz „Walka ze smogiem i niską emisją – najaktywniejsza gmina roku”, kapituła zaproponowała przyznanie jeszcze jednej nagrody. 20 tys. zł trafiło do Fundacji na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie”. Od ponad dwudziestu lat realizuje ona liczne programy edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży. W pracach edukacyjnych wykorzystuje wysokiej jakości merytorycznej wydawnictwa własne. Fundacja prowadzi systematyczny, profesjonalny monitoring zdrowotny narażenia dzieci na kontakt z ołowiem. Jej działania obejmują duże społeczności i wykraczają poza typowe ramy funkcjonowania NGO-sów. W ubiegłym roku działania fundacji objęły około 1350 dzieci. Ponadto za wdrażanie nowych standardów eksploatacji flot pojazdów służbowych mających na celu zmianę nawyków techniki jazdy kierowców w oparciu o zasady ecodrivingu, wyróżniono także Stowarzyszenie Ecodrive z Bielska-Białej.

WOJEWÓDZKIE FUNDUSZE WSPIERAJĄ WALKĘ Z COVID-19

Piotr Biernacki

Kolejna pula 6,7 mln zł trafi do szpitali z szesnastu wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, by wesprzeć placówki w zakresie zapobiegania i zwalczania COVID-19. W ubiegłym roku na ten cel fundusze przekazały 6,6 mln zł.

W 2020 każda z wojewódzkich instytucji przekazała wsparcie finansowe jednoimiennym szpitalom zakaźnym w swoim regionie. Środki posłużyły sfinansowaniu zagospodarowania zużytych ubrań, które w swej pracy wykorzystują lekarze, ratownicy i personel medyczny podczas opieki nad chorymi zmagającymi się

z COVID-19. Pieniądze pozwoliły zorganizować zbiórkę, transport oraz unieszkodliwianie odpadów medycznych o właściwościach zakaźnych.

– Musimy pamiętać, że odpady w postaci maseczek, przyłbic i kombinizonów ochronnych, z których korzystają medycy wykonującej codziennie ogromną pracę, opiekując się chorymi na COVID-19, muszą zostać zagospodarowane w bezpieczny sposób. Dlatego cieszy mnie wspólne zaangażowanie wojewódzkich funduszy i fakt, że już po raz kolejny wspieramy one finansowo szpitale w swoich regionach w tym zakresie – podkreśla minister klimatu i środowiska Michał Kurtyka.

Jak zadeklarował Marek Ryszka, wiceprzewodniczący Konwentu Prezesów Zarządów WFOŚiGW, regionalne oddziały aktywnie będą zaangażowane w proces walki z epidemią.

– Zaoferowany w ubiegłym roku przez WFOŚiGW mechanizm wsparcia walki z COVID-19 został pozytywnie przyjęty przez beneficjentów, dlatego wojewódzkie fundusze wyraziły gotowość dalszego finansowania przedsięwzięć także w tym roku. W 2021 roku przeznaczają one łącznie 6,7 mln zł na działania związane z zagospodarowaniem zakaźnych odpadów medycznych w szpitalach w swoich regionach – zaznaczył.

NOWE DZIAŁANIA NA FRONCIE WALKI ZE SMOGIEM. BĘDĄ EDUKOWAĆ PRZEZ APLIKACJĘ I PLATFORMĘ

Monika Wójcik, fot. Tomasz Żak/UMWS

„Śląskie. Zmieniamy powietrze na dobre” to kampania informacyjno-edukacyjna realizowana w ramach projektu InfoSMOG-MED, której towarzyszy specjalna platforma oraz aplikacja na urządzenie mobilne. Jej celem jest zwiększenie świadomości mieszkańców regionu odnośnie negatywnego wpływu zanieczyszczonego powietrza na zdrowie człowieka, a także zachęcanie do poprawnych zachowań proekologicznych i prozdrowotnych.

– Już dzisiaj przygotowujemy nasz region do nieuchronnych zmian klimatu. Pracujemy nad analizą stopnia wykorzystania OZE i scenariuszami klimatycznymi, które pozwolą nam określić plan działań klimatycznych wymaganych do podjęcia w województwie śląskim w najbliższych latach. Chcemy oszczędzać wodę, energię oraz poprawiać jakość powietrza – mówiła podczas konferencji prasowej inicjującej projekt Izabela Domogala, członek Zarządu Województwa Śląskiego.

Kampania jest prowadzona przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w partnerstwie z Instytutem Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach oraz Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrze. Jej głównym założeniem jest walka ze stereotypami na temat smogu, a także przedstawienie mieszkańcom regionu najsukurszych sposobów walki z zanieczyszczeniami powietrza.

W swoim przekazie skupia się na czterech obszarach tematycznych. Są to informacje na temat smogu i jego wpływu na zdrowie, sposoby na walkę z zanieczyszczeniami powietrza w domu, jak i na zewnątrz oraz informowaniu o inicjatywach władz województwa na rzecz poprawy jakości powietrza. Kampania ma przekonać mieszkańców regionu do tego, że ich udział i zaangażowanie są niezbędne, by poprawić jakość powietrza.

– Wierzymy, że aby można było realnie wpłynąć na poprawę jako-

ści powietrza, potrzeba wielu zróżnicowanych działań. Chcemy wykorzystać szansę, jaką daje nam rozpoczynająca się właśnie kampania, informować i edukować o wpływie zanieczyszczeń powietrza na zdrowie. Podejmowane inicjatywy pozwolą maksymalnie i efektywnie wykorzystać dostępne środki finansowe oraz doprowadzić do poprawy złej jakości powietrza, a w konsekwencji ograniczyć niekorzystny wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców naszego regionu. A to najważniejszy cel – podkreślał z kolei Jakub Chelstowski, marszałek Województwa Śląskiego.

Ambasadorem kampanii „Śląskie. Zmieniamy powietrze na dobre” został dr Tomasz Rożek. Zrealizuje on serię filmów, w których spojry na temat zanieczyszczeń powietrza z różnych perspektyw. Wspomniane materiały dostarczą również praktycznych wskazówek na temat skutecznego ograniczenia negatywnego wpływu smogu na zdrowie. Tomasz Rożek poprowadzi także webinarium z udziałem ekspertów oraz zaprosi mieszkańców województwa śląskiego do wzięcia udziału w specjalnym, proekologicznym challenge’u w mediach społecznościowych.

W ramach projektu powstała aplikacja Śląskie SmogStop. Wraz z towarzyszącą kampanią platformą opiera się ona na szczegółowych analizach medycznych oceniających ryzyko wystąpienia i zaostrzenia schorzeń nie tylko kardiologicznych, ale również diabetologicznych, pulmonologicznych i pediatrycznych w zależności od poziomu zanieczyszczeń powietrza. Dzięki aplikacji mieszkańcy na bieżąco będą mogli śledzić jakość powietrza w regionie. Użytkownik otrzyma komunikaty o jakości powietrza i spersonalizowane komunikaty zdrowotne. Korzystając z niej osoby mogą utworzyć profil nie tylko dla siebie, ale również dla osób starszych i dzieci.

Aplikację Śląskie SmogStop można pobrać ze sklepów Google Play oraz App Store.

ZESPÓŁ „ŚLĄSK” DOFINANSOWANY PRZEZ FUNDUSZ

Piotr Biernacki, fot. Mirosław Cichy / WFOŚiGW w Katowicach

Zespół Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny w Koszęcinie otrzyma ponad 325 tys. zł dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Umowę w tej sprawie podpisali już dyrektor zespołu Zbigniew Cierniak i Tomasz Bednarek, prezes WFOŚiGW.

Środki zostaną przeznaczone na prace przy zieleni w zabytkowym Zespole Pałacowo-Parkowym. Inwestycja ma zostać zrealizowana jeszcze w tym roku, a jej całkowity koszt to około 409 tys. zł. Z tego prawie 326 tys. zł zapewni Fundusz. Resztę, około 83 tys. zł, zespół wyasygnuje z własnych środków.

– O takie parki jak ten w Koszęcinie, posiadające wiekowe drzewostan, musimy zadbać szczególnie. To bardzo ważne z punktu widzenia ochrony przyrody. Nasza dotacja pozwoli między innymi na pielęgnację, zakup i sadzenie nowych drzew, cięcia sanitarne usuwające suche, uszkodzone i chore pędy. W ramach tego zadania zaplanowana została również pielęgnacja trawników oraz czyszczenie rowów melioracyjnych przy przepustach pod alejkami i przepustów – wyjaśnia Tomasz Bednarek, prezes WFOŚiGW w Katowicach.

Położony w centrum Koszęcina Zespół Pałacowo-Parkowy, który jest siedzibą zespołu „Śląsk”, ma powierzchnię niemal 12,5 hektara. Wokół pałacu rozpościera się wpisany do rejestru zabytków i objęty ochroną konserwatorską 10-hektarowy park w stylu angielskim. Znajduje się tam około dziesięćset drzew i krzewów, w tym wiele cennych gatunkowo. Można tam spotkać dęby szypułkowe, klony, jesiony, buki, graby, lipy, buki, daglezie i platany. Na terenie parku znajduje się też jedenaście pomników przyrody. Największą grupę drzew stanowią te ponad stu- i dwustuletnie oraz starsze – tak zwany starodrzew, który podczas silnych wiatrów jest narażony na zniszczenie.

– Jest to przestrzeń żywa, z wieloma zabytkowymi okazami, która wymaga szczególnej troski i, z biegiem czasu, kolejnych nakładów finansowych. Dlatego bardzo się cieszymy, że wraz z pozyskaniem wsparcia ze strony WFOŚiGW w Katowicach – za które jesteście bardzo wdzięczni – będziemy mogli zadbać o park na najwyższym poziomie. Dzięki wykonanym pracom nie tylko zadamy o urodę parku, ale także o bezpieczeństwo naszych gości korzystających z pleneru wokół pałacu. Mamy nadzieję, że wkrótce wrócimy do minimalnego, rocznego wskaźnika stu pięćdziesięciu tysięcy odwiedających nas podczas imprez plenerowych, koncertów, festiwa, warsztatów i wszelkich innych przedsięwzięć, które Zespół „Śląsk” realizuje w swojej pięknej siedzibie – mówi Zbigniew Cierniak, dyrektor zespołu.

Od czerwca 2014 roku w parku były wykonywane przede wszystkim niezbędne bieżące prace przy zieleni zabytkowej. W 2019 roku wykonano aktualizację inwentaryzacji dendrologicznej wraz z projektem gospodarki zadrzewieniem i koncepcją nowych nasadzeń. Dokumentacja ta wskazała na pilną konieczność przeprowadzenia kolejnych specjalistycznych prac – pielęgnacji drzew, usunięcia drzew chorych, suchych i zagrażających bezpieczeństwu, wykonania nowych nasadzeń oraz przesadzenia drzew ze względu na kolizyjność z innymi drzewami.

Kolumnę dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja.

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja.

Kolumnę dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach